

Polisen ändrar regler för biljakter

31 augusti 2015

Regelverket för polisens biljakter ändras i höst. Detta som ett resultat av SVT:s uppmärksammade granskning av dödsolyckan vid Hjulstabron där två 20-åringar dog efter en biljakt.

– Vi vill ha tydligare regler, tolkningsutrymmet ska bli så litet som möjligt, säger Martin Lundin, kommisarie vid Polismyndighetens utvecklingsavdelning.

Det var [natten](#) mot den 12 mars 2013 som D.O. och R.B. omkom. 20-åringarna jagades på riksväg 55 mot Strängnäs. De tilldrog sig polisens intresse efter att de inte bländat av från helljus när de passerade en parkerad polisbil. Biljakten fick ett tragiskt beslut när vakthavande polisbefäl beordrade [öppning av Hjulstabron](#).

Vittne berättar

– Jag hörde smällen mot bommen. Vi är glada att vi inte blev påkörda bakifrån. Vi hade jättetur, förstår man så här efteråt, säger A-C. S. som blev [vittne till kraschen](#).

Nyligen [beslutade](#) Högsta domstolen att inte pröva Svea hovrätts dom där det vakthavande polisbefälet dömdes för tjänstefel.

Polismyndigheten är av uppfattningen att det funnits en otydlighet i vissa begrepp som rör biljakter.

– En av de förändringar som vi gjort är att vi tar bort begreppet efterföljande. I det har det funnits väldigt mycket tolkningsutrymme. Därför tar vi bort det, säger Martin Lundin.

Tydligare styrning

Ett efterföljande innebär att polisen följer ett misstänkt fordon på avstånd. Förföljande innebär att patrullen aktivt jagar ett flyende fordon som försöker komma undan i syfte att stoppa det.

Med de nya reglerna blir vakthavande polisbefäl – som leder det operativa polisarbete över radio – tvingad att säga exakt vad det är man vill ska bli gjort.

– Detta istället för att beordra något som poliserna tolkar på olika sätt.

Kommer inte de nya reglerna innebära att polisen får svårare att gripa misstänkta?

– Nej, jag tror inte att man kommer att tappa handlingsutrymme.

Oftare spikmatta

I rapporten konstateras det att spikmatta är en effektiv metod för att stoppa fordon. Detta är mer effektivt än till exempel prejning som i dag är vanligt. Händelseförloppet blir [lättare att kontrollera](#) med spikmattor och det innebär mindre risker för både polisen och den som försöker fly från polisen.

– Vi vill underlätta för användandet av spikmatta. Det är ett effektivt verktyg och ger mindre risk för skador, säger Martin Lundin.

8.000 poliser berörs

De nya reglerna omfattar omkring 8.000 poliser som arbetar i yttre tjänst samt ett mindre antal personal som arbetar vid länskommunikationscentralerna.

I förslaget ingår även krav på förbättrad dokumentation och utbildningsinsatser.

SÅ SÄGER LAGEN

Om det är försvarligt med hänsyn till omständigheterna har en polisman rätt att använda våld i syfte att stoppa ett fordon. Det krävs dock att det inte finns andra medel tillgängliga. Det framgår av polislagens 8, 10 och 22 paragrafer.

Två grundläggande principer måste följas:

- Behovsprincipen som innebär att ingripandet endast får ske om det är nödvändigt för att undanröja en fara eller störning.
- Proportionalitetsprincipen som innebär att de skador/olägenheter som ingripandet kan medföra ska stå i proportion till syftet med ingripandet.

Vid bedömning av om en flyende fordonsförare ska förföljas och stoppas spelar med andra ord bedömningen av vilken brottsmisstanke som riktas mot föraren stor roll. I fallet med Hjulstaolyckan vägrade föraren stanna bilen på polisens tecken. Något som enligt rapporten inte automatiskt innebär grund för biljakt.

Biljakter, prejning, användning av fast hinder m.m. ska dokumenteras och inrapporteras enligt gällande föreskrifter. En åtgärd som [Uppsalapolisen](#) struntade i.

Källa: Polislagen ([SFS 1984:387](#)), Rikspolisstyrelsens föreskrifter ([FAP 104-1](#)).

Carl Larsson carl.b.larsson@svt.se

Publicerad: 31 augusti 2015 - 05:30

Uppdaterad: 31 augusti 2015 - 16:28